

اعمال شب و روز نیمه شعبان؛ سائل باشیم با ۴ ذکر اعظم

شب زنده‌داری شب نیمه شعبان بعد از ایام قدر پرفضیلت‌ترین احیا است. در شبی چنین عزیز با چهار ذکر «سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» می‌توانیم سائل درگاه حق باشیم و یقین بدانیم دست خالی باز نمی‌گردیم.

شب زنده داری شب نیمه شعبان بعد از ایام قدر پرفضیلت ترین احیا است. در شبی چنین عزیز با چهار ذکر «سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» می‌توانیم سائل درگاه حق باشیم و یقین بدانیم دست خالی باز نمی‌گردیم.

اعمال شب و روز نیمه شعبان/ سائل باشیم با 4 ذکر اعظم شبی همپای شب قدر، امشب است؛ شبی که تاریک نیست روشن است و روشنی بخش؛ پر از امید است و پر از بوی نرگسی که عالم را خوش عطر خواهد کرد. به خواب رفتن در چنین شبی عین کفر نعمت است؛ امشب را باید بیدار بود، منتظر بود، به افق چشم دوخت، دعا کرد، چهار ذکر اعظم گفت و لبریز بود از امید ظهور، امیدی که قطعی است و محقق خواهد شد به زودی ان شاء الله. سائل باشیم؛ هیچ کس دست خالی باز نمی‌گردد

امشب شب نیمه شعبان است و در عظمت چنین شبی، امام صادق (ع) از حضرت باقر (ع) روایت کرده است که فرمودند: آن شب برترین شب‌ها بعد از لیلۃ القدر است و در آن شب است که خداوند فضل خود را به بندگان عطا می‌فرماید و آنها را به کرم خود می‌آمرد. پس در تقرب جستن به سوی خدا در این شب تلاش کنید. همانا شبی است که خدا قسم یاد کرده به ذات مقدس خود که سائلی را از درگاه خود دست خالی برنگرداند و نیمه شعبان شبی است که حق تعالی آنرا برای ما و امامان در مقابل شب قدر که برای پیامبر (ص) است، قرار داده است. (مفاتیح الجنان، ص ۲۷۲)

آیت الله العظمی جواد آملی در باره سیر نهانی که در مورد همتایی شب تولد امام عصر (عج) با شب قدر وجود دارد بیان کرده اند: امام باقر (ع) در یک جلسه پرسش و پاسخ درباره مقام و منزلت شامخ نیمه شعبان فرموده اند که باشکوه ترین شب بعد از شب قدر شب نیمه شعبان است که خداوند در این شب عزیز بخشش خود را بر امتش روا داشته است و با بزرگواری و سخاوت خود بندگان را مورد رحمت و آموزش قرار می‌دهد. پس اگر می‌خواهید در این شب پر خیر و برکت به تقرب خداوند دست یابید پس در این شب بسیار تلاش کنید و اعمالش را به جا بیاورید چرا که خداوند مهربان خودش گفته است هیچ نیازمندی را تا زمانی که به گناه آلوده نگردد از رحمت بی‌کران خود محروم نمی‌کند. (الامالی، طوسی، ص ۲۹۷ و مفاتیح الجنان، ص ۲۷۲) اعمال توصیه شده شب نیمه شعبان

اول: غسل کردن که سبب تخفیف گناهان است.

دوم: احیای شب نیمه شعبان به نماز و دعا و استغفار، چنان که امام زین العابدین (ع) انجام می‌دادند و در روایت آمده: هرکه این شب را به راز و نیاز و عبادت بپردازد دل او نمیرد در روزی که دل‌ها بمیرند.

سوم: زیارت امام حسین (ع) که افضل اعمال این شب است و باعث آموزش گناهان است و هرکه میل دارد تا ارواح صدوبیست و چهار هزار پیامبر با او دست‌آشنایی دهند، در این شب، امام حسین (ع) را زیارت کند.

کم‌ترین حد زیارت آن حضرت آن است که بر بالای بامی برآید و به جانب راست و چپ بنگرید، سپس سر به سوی آسمان بردارید و با این کلمات حضرت را زیارت کنید. السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. درود بر تو ای ابا عبد الله، درود و رحمت و برکات خدا بر تو؛ و هرکس در هر کجا که باشد و در هر زمان آن حضرت را به این شیوه زیارت کند، امید است که پاداش حج و عمره برای او نوشته شود.

چهارم: خواندن دعایی که شیخ و سید نقل کرده اند و به منزله زیارت امام زمان (عج) است: اللَّهُمَّ يَحَقِّ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَمَوْلُودِهَا وَحُجَّتِكَ وَمَوْعُودِهَا، الَّتِي قَرَنْتَ إِلَىٰ قَضَائِهَا قَضَاءً، فَتَمَّتْ كَلِمَتُكَ صِدْقًا وَعَدْلًا، لَامِدَّةً لِكَلِمَاتِكَ، وَلَا مُعَقِّبَ لِآيَاتِكَ، تُورِكُ الْمُتَأْتِي، وَضِيَائُكَ الْمُشْرِقُ، وَالْعَلَمُ النُّورُ فِي طَحْيَاءِ الدِّيَّانِ، الْغَائِبُ الْمَسْتُورُ جَلَّ مَوْلِدُهُ، وَكَرَّمَ مَحَنَدُهُ، وَالْمَلَائِكَةُ شَهَدَةُ، وَاللَّهُ نَاصِرُهُ وَمُؤَيِّدُهُ، إِذَا أَنْ مِيعَادُهُ، وَالْمَلَائِكَةُ أَمْدَادُهُ، سَيَفُ اللَّهُ الَّذِي لَا يَنْبُو، وَتُورَةُ الَّذِي لَا يَخْبُو، وَذُو الْحِلْمِ الَّذِي لَا يَصْبُو، مَدَارُ الدَّهْرِ، وَتَوَامِيصُ الْعَصْرِ، وَوَلَاةُ الْأَمْرِ، وَالْمَنْزَلُ عَلَيْهِمْ مَا يَنْتَزِلُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، وَأَصْحَابُ الْحَشْرِ وَالنَّشْرِ، تَرَاجِمَةُ وَحْيِهِ، وَوَلَاةُ أَمْرِهِ وَتَهْيِئَةُ؛ خدایا به حق این شب و مولود در آن و به حق حجت و موعود آنکه به برتری و مزینش برتری و مزیت دیگری را متصل ساختی، پس کامل شد کلمه ات به راستی و عدالت، برای کلمات دگرگونی نیست و برای آیات پس زنده ای نمی‌باشد، نور درخشانت و پرتو فروزانت و نشانه

روشنی در شب تاریک، آن غایب پوشیده از نظر که بزرگ بوده ولادتش و شریف است اصل و نسبش، فرشتگان گواه اویند و خدا یاور و حمایت کننده اش، هنگامی که وعده ظهورش فرا رسد فرشتگان مددکاران اویند، شمشیر خداست که کند نشود و نور حق است که خاموش نگردد و دارای بردباری است که کاری بی منطق انجام ندهد، مدار روزگار است. [پدرانش] نوامیس عصر و متولیان حکومت حق اند، نازل شده بر آنان آنچه در شب قدر نازل می شود، اصحاب حشر و نشرند و مفسران وحی خدا و والیان امر و نهی حق.

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ خَاتِمَهُمْ وَفَانِمَهُمُ الْمَسْتُورَ عَنْ عَوَالِمِهِمْ. اللَّهُمَّ وَأَذِرْكِ بِنَا أَيْامَهُ وَطَهْرَةَ وَقِيَامَهُ، وَاجْعَلْنَا مِنْ أَنْصَارِهِ، وَاقْرَنْ ثَارَنَا بِثَارِهِ، وَاجْعَلْنَا فِي أَعْوَانِهِ وَخُلَصَائِهِ، وَاجْعَلْنَا فِي دَوْلَتِهِ نَاعِمِينَ، وَبِصُحْبَتِهِ غَانِمِينَ، وَبِحَقِّهِ قَائِمِينَ، وَمِنْ السَّوءِ سَالِمِينَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَصَلَوَاتُهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الصَّادِقِينَ وَعِزَّتِهِ التَّاطِقِينَ، وَالْعَنْ جَمِيعَ الظَّالِمِينَ، وَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ يَا أَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ. خدایا! بر خاتم و قائمشان که پوشیده از عوالم ایشان است درود فرست. خدایا! ما را به درک ایام او و ظهور و قیامش موفق بدار و از یارانش قرارمان ده و خون خواهی ما را به خون خواهی او متصل کن و ما را در شمار یاران و دلدادگانش بنویس و در دولتش شاد و خرم زنده بدار و از هم نشینی اش بهره مند ساز و برپادارنده حقش قرارمان ده و از بدی ها به سلامت بدار، ای مهربان ترین مهربانان و خدا را سپاس پروردگار جهانیان و درود های بی پایان خدا بر آقایمان محمد خاتم پیامبران و رسولان و بر اهل بیت راست گو و خاندان حق گویش باد و خداوندا لعنت فرست بر همه ستمکاران و بین ما و بین آنان داوری کن، ای داورترین داوران.

پنجم: شیخ از اسماعیل بن فضیل هاشمی روایت کرده که گفت: حضرت صادق (ع) این دعا را به من آموخت که آن را در شب نیمه شعبان بخوانیم: اللَّهُمَّ أَنْتَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ الْخَالِقُ الرَّازِقُ الْمُحْيِي الْمُمِيتُ الْبَدِيعُ، لَكَ الْجَلَالُ، وَلَكَ الْقَضُ، وَلَكَ الْحَمْدُ، وَلَكَ الْمَنُّ، وَلَكَ الْجُودُ، وَلَكَ الْكَرَمُ، وَلَكَ الْأَمْرُ، وَلَكَ الْمَجْدُ، وَلَكَ الشُّكْرُ، وَحَدِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاعْفُ لِي وَارْحَمْنِي وَاكْفِنِي مَا أَهَمَّنِي وَأَقْضِ دَيْنِي، وَوَسِّعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي، فَإِنَّكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ كُلِّ أَمْرٍ حَكِيمٍ تَفْرُقُ، وَمَنْ تَشَاءُ مِنْ خَلْقِكَ تَرَزُّقُ، قَارِزُقْنِي وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ، فَإِنَّكَ قُلْتَ وَأَنْتَ خَيْرُ الْقَائِلِينَ التَّاطِقِينَ: ﴿وَسَلِّتُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ﴾ قِمْنَ فَضْلِكَ أَسْأَلُ، وَإِنَّكَ قَصَدْتُ، وَإِنَّ نَيْبِكَ اعْتَمَدْتُ، وَلَكَ رَجَوْتُ، قَارِزُقْنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. خدایا، تویی زنده، به خود پاینده، برتر، بزرگ، آفریننده روزی بخش، زندگی بخش، میراننده، آغاز کننده، پدیدآورنده، بزرگی توراست، برتری توراست، ستایش ویژه توسست و برای تو مهرورزی است، جود ویژه توسست، بزرگواری و فرمان، شکوه مندی و سپاس فقط برای توسست، یگانه ای، شریکی برای تو نیست، ای یگانه، ای یکتا، ای مقصود خلق، ای آن که نزاده و زاده نشده و برایش همتایی نبود، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا بیمارز و به من رحمت آر و نیاز های مهم مرا کفایت کن، بدهکاری ام را ادا فرما، روزی ام را وسعت ده، همانا تو در این شب هر کار استواری را مقدر می کنی و هر که از خلق خود را بخواهی روزی می دهی، پس مرا روزی ده که تو بهترین روزی دهندگانی، تو گفتی و تو بهترین گوینده و سخنگویی: «از احسان خدا بخواهید» بنابراین از احسانت می خواهم و فقط به تو روی آوردم و به فرزند پیامبرت اطمینان کردم و به تو امید بستم، بر من رحم کن، ای مهربان ترین مهربانان.

ششم: دعایی را بخواند که رسول اکرم (ص) در این شب می خواندند: اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَقْصِدَتِكَ، وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ رِضْوَانَكَ، وَمِنْ الْيَقِينِ مَا يَهْوُو عَلَيْنَا يَهُ مَصِيبَاتِ الدُّنْيَا. اللَّهُمَّ أَمْتِعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا، وَاجْعَلْ ثَارَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا، وَانْصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا، وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا، وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَيْسَ خَيْرًا مِنَّا، يَرْحَمَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛ خدایا، از خشیت چنان نصیب ما کن که بین ما و نافرمانی تو حائل شود و نیز از طاعتت نصیب ما کن که ما را به خشنودی ات برساند و از یقین به اندازه ای که گرفتاری های دنیا را بر ما آسان سازد، خدایا ما را به گوش هایمان و دیدگانمان و نیرویمان تا گاهی که ما را زنده می داری بهره مند گردان و آن را وارث ما قرار بده و انتقام ما را بر عهده کسی قرار ده که بر ما ستم روا داشته و ما را بر ضد کسی که با ما دشمنی ورزیده یاری ده و مصیبت ما را در دین ما قرار نده و دنیا را بزرگ ترین اندیشه و نهایت دانش ما قرار نده و آن را که به ما رحم نمی کند بر ما چیره مکن، به مهربانی ات ای مهربان ترین مهربانان.

این دعا جامع و کاملی است که خواندن آن در اوقات دیگر هم غنیمت است و از کتاب «غوالی اللالی» چنین روایت شده: که رسول خدا همواره این دعا را می خواندند.

هفتم: بخواند «صلوات هر روز» را که هنگام زوال (هنگام ظهر شرعی) می خواند: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ شَجَرَةِ النَّبُوءَةِ، وَمَوْضِعِ الرِّسَالَةِ، وَمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ.

هشتم: «دعای کمیل» را بخواند که ورودش در این شب است و این دعا به طور کامل در باب اول گذشت.

نهم: هر یک از ذکر های «سُبْحَانَ اللَّهِ» و «الْحَمْدُ لِلَّهِ» و «اللَّهُ أَكْبَرُ» و «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» را «صد مرتبه» بگوید تا خداوند تمام گناهان

دهم: شیخ طوسی در کتاب «مصباح» از ابویحیی در ضمن خبری در برتری و مزیت شب نیمه شعبان روایت کرده است که گفت: به مولای خود امام صادق (ع) گفتم: بهترین دعا ی شب نیمه شعبان کدام است، فرمودند: هرگاه نماز عشا را خواندی، دو رکعت نماز به این ترتیب بخوان: در رکعت اول سوره «حمد» و سوره «کافرون» و در رکعت دوم سوره «حمد» و سوره «توحید» و، چون سلام دادی، بگو «سُبْحَانَ اللَّهِ»، «سی وسه» مرتبه و «الْحَمْدُ لِلَّهِ»، «سی وسه» مرتبه و «اللَّهُ أَكْبَرُ»، «سی وچهار» مرتبه؛ سپس بگو: يَا مَنْ إِلَهِي مَلَجًا الْعِبَادَ فِي الْمُهَمَّاتِ، وَإِلَيْهِ يَقْرَعُ الْخَلْقُ فِي الْمُلِمَّاتِ، يَا عَالِمَ الْجَهْرِ وَالْخَفِيَّاتِ، يَا مَنْ لَا تَخْفَى عَلَيْهِ خَوَاطِرُ الْأَوْهَامِ وَتَصْرَفُ الْخَطَرَاتِ، يَا رَبَّ الْخَلَائِقِ وَالْبَرِيَّاتِ، يَا مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَاوَاتِ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أُمْتُ إِلَيْكَ يَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، قِيَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اجْعَلْنِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ مِمَّنْ نَظَرْتُ إِلَيْهِ قَرَحِمَتُهُ، وَسَمِعْتَ دُعَاءَهُ فَأَجَبْتَهُ، وَعَلِمْتَ اسْتِقَالَتَهُ فَأَقَلَّتَهُ، وَتَجَاوَزْتَ عَنْ سَالِفِ خَطِيئَتِهِ وَعَظِيمِ جَرِيرَتِهِ، فَقَدْ اسْتَجَرْتُ بِكَ مِنْ دُئُوبِي، وَلَجَأْتُ إِلَيْكَ فِي سِتْرِ عُنُوبِي. ای آن که پایگاه بندگان در سختی ها به سوی اوست و بندگان در رخداد های ناگوار به سوی او پناه می برند، ای دانای آشکار و نهان، ای آن که خیالات و افکار وهم آمیز و دگرگونی مسائل مهم بر او پنهان نمی ماند، ای پروردگار خلاق و آفریده ها، ای آن که پادشاهی و توانمندی (بر) زمین ها و آسمان ها به دست اوست، تویی خدا، معبودی جز تو نیست، به اینکه معبودی جز تو نیست توسل می جویم، پس ای آن که معبودی جز تو نیست، مرا در این شب از کسانی قرار ده که به ایشان نظر کردی و به آنان رحم نمودی و دعایشان را شنیدی، پس اجابت کردی و درخواست گذشت از گناهشان را دانستی، پس ایشان را آمرزیدی و از خطای گذشته و گناه بزرگشان درگذشتی، به بس است که از گناهانم به پناه خواهی آمده ام و برای پرده پوشی عیب هایم به تو پناهنده شدم، اللَّهُمَّ قَجِدْ عَلَيَّ يَكْرِمِكَ وَقَضْلِكَ، وَاحْطُطْ خَطَايَايَ يَحْلِمِكَ وَعَفْوِكَ، وَتَعَمَّدْنِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِسَائِغِ كَرَامَتِكَ، وَاجْعَلْنِي فِيهَا مِنْ أَوْلِيَايِكَ الَّذِينَ اجْتَبَيْتَهُمْ لِطَاعَتِكَ، وَاخْتَرْتَهُمْ لِعِبَادَتِكَ، وَجَعَلْتَهُمْ خَالِصَتَكَ وَصِفْوَتَكَ؛ خدایا! با بزرگواری و احسانت بر من ببخش و به بردباری و گذشت، خطاهایم را بریز و مرا در این شب با سخاوت و بخشندگی ات فرو پوشان و از اولیایت که برای طاعتت برگزیدی و برای عبادتت اختیار کردی و خالص و برگزیده درگاهت نمودی قرار ده.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ سَعَدَ جَدُّهُ، وَتَوَقَّرَ مِنَ الْخَيْرَاتِ حَظُّهُ، وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ سَلِمَ قَتَعِمَ، وَفَارَ فَقِيمَ، وَكَفَيْ شَرَّ مَا أَسْلَفْتُ، وَأَعْصَمِي مِنَ الْإِزْدِيَادِ فِي مَعْصِيَتِكَ، وَحَبَّبْ إِلَيَّ طَاعَتَكَ وَمَا يُقَرِّبُنِي مِنْكَ وَيزِيلُنِي عِنْدَكَ. خدایا! مرا از کسانی که کوشششان متصل به سعادت شد و بهره شان از خیرات کامل گشت قرار ده و نیز مرا از کسانی قرار ده که سلامت یافتند و در گشایش زیستند و رستگار گشته، پس بهره بردند و مرا از گزند آنچه پشت سر گذاردم بازدار و از زیاده روی در معصیت نگاه دار، طاعتت و هر آنچه مرا به تو نزدیک می سازد و مقرب درگاهت می نماید محبوب من قرار ده.

سَيِّدِي إِلَيْكَ يَلْجَأُ الْهَارِبُ، وَمِنْكَ يَلْتَمِسُ الطَّالِبُ، وَعَلَى كَرَمِكَ يُعَوَّلُ الْمُسْتَظِيلُ النَّائِبُ، أَدْبَتَ عِبَادَكَ بِالْكَرَمِ وَأَتَتْ أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ، وَأَمَرَتْ بِالْعَفْوِ عِبَادَكَ وَأَتَتْ الْعَفْوُ الرَّحِيمُ، سرورم، هر فراری به تو پناه می آورد و هر جوینده به تو التماس می کند و هر عذرخواه توبه کار بر کرم تو تکیه می زند، بندگان را با احترام گذاردن به آنان ادب کردی و تو کریم ترین کریمانی و بندگان را دستور به گذشت دادی و تویی آمرزنده مهربان.

اللَّهُمَّ فَلَا تَحْرَمْنِي مَا رَجَوْتُ مِنْ كَرَمِكَ، وَلَا تُؤْسِنِي مِنْ سَائِغِ نِعَمِكَ، وَلَا تُخَيِّبْنِي مِنْ جَزِيلِ قِسْمِكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ لِأَهْلِ طَاعَتِكَ، وَاجْعَلْنِي فِي جَنَّةٍ مِنْ شِرَارِ بَرِّيَّتِكَ، خدایا! مرا نسبت به آنچه از کرم امیدوارم بی بهره مکن و از نعمت های کاملت ناامید مساز و از بهره فراوانت که در این شب برای اهل طاعتت مقرر نموده ای بی نصیب مکن و مرا از بدکار و پست مخلوقات در سپر استواری قرار ده.

رَبِّ إِنْ لَمْ أَكُنْ مِنْ أَهْلِ ذَلِكَ فَأَنْتَ أَهْلُ الْكَرَمِ وَالْعَفْوِ وَالْمَغْفِرَةِ؛ وَجُدْ عَلَيَّ يَا أَنْتَ أَهْلُهُ لِيَايَا أَسْتَجِيعَهُ، فَقَدْ حَسَنَ ظَنِّي بِكَ، وَتَحَقَّقَ رَجَائِي لَكَ، وَعَلِقْتُ نَفْسِي بِكَرَمِكَ فَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، وَأَكْرَمُ الْأَكْرَمِينَ. پرودگارا! هرچند سزاوار آن همه عنایت نباشم، ولی تو اهل بزرگواری و گذشت و آمرزشی؛ بر من چنان که شایسته آنی عطا کن، نه چنان که سزاوار آنم، زیرا گمانم به تو نیکو است و امیدم به خودت را حمایت کن و وجودم را به بزرگواری و کرمت آویخته ام، پس تو مهربان ترین مهربانانی و کریم ترین کریمانی.

اللَّهُمَّ وَاحْصُنِي مِنْ كَرَمِكَ بِجَزِيلِ قِسْمِكَ، وَأَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَاعْفُ رِي الدَّنْبِ الَّذِي يَخِيسُ عَلَى الْخَلْقِ، وَيَصِيقُ عَلَى الرِّزْقِ حَتَّى أَقُومَ بِصَالِحِ رِضَاكَ، وَأُنْعَمَ بِجَزِيلِ عَطَايِكَ، وَأُسْعِدَ بِسَائِغِ نِعْمَائِكَ، فَقَدْ لَدْتُ بِكَرَمِكَ، وَتَعَرَّضْتُ لِكَرَمِكَ، وَأَسْتَعِذُّ بِعَفْوِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَبِحِلْمِكَ مِنْ غَضَبِكَ، قَجِدْ يَا سَائِلُكَ، وَأَنْزِلْ مَا أَلْتَمَسْتُ مِنْكَ، أَسْأَلُكَ بِكَ لَيْشَتِي هُوَ أَعْظَمُ مِنْكَ. خدایا! مرا از باب کرمت به فراوانی روزی اختصاص ده و پناه می آورم به گذشتت از کفرت و بیامرز بر من گناهی را که زشت خوئی آورد و روزی را بر من تنگ می کند تا به خشنودی درخوردت بها خیزم و به فراوانی عطایت متنعم شوم و به نعمت های کاملت خوشبخت گردم، هرآینه به آستانت پناه آوردم و متعرض کرمت شدم و به عفوت از مجازات و به بردباری ات از خشم پناه بردم، پس عطا کن مرا آنچه از تو درخواست نمودم و به من برسان آنچه را از تو خواهش کردم، از تو می خواهم به حق خودت نه به چیزی که بزرگ تر از تو باشد که چیزی بزرگ تر از تو نیست.

آنگاه به سجده می روی و می گویی: «یا ربّ: پرودگارا» «بیست مرتبه»، «یا الله: خدایا» «هفت مرتبه»، «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّهِ: هیچ نیرو و توانی نیست جز به خدای [بلندمرتبه بزرگ]» «هفت مرتبه»، «مَا شَاءَ اللّهُ: خواست، خواست خدا است» «ده مرتبه»، «لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّهِ: نیرویی جز به خدا نیست» «ده مرتبه»؛ پس صلوات می فرستی بر پیامبر و آل او (ع) و از خدا حاجت خود را می خواهی، پس سوگند به خدا که اگر در پی این عمل، به عدد قطرات باران حاجت بخواهی هرآینه خدا (عَزَّوَجَلَّ) به سخاوت فراگیر و احسان بزرگش، آن حاجات را به تو می رساند.

یازدهم: شیخ طوسی و کفعی فرموده که در این شب این دعا را بخوان: اِلٰهِي تَعَرَّضَ لَكَ فِي هٰذَا اللَّيْلِ الْمُتَعَرِّضُونَ، وَقَصَدَكَ الْقَاصِدُونَ، وَأَمَلْ قَصْدَكَ وَمَعْرُوفَكَ الطَّالِبُونَ، وَلَكَ فِي هٰذَا اللَّيْلِ تَفَحَاتٌ وَخَوَائِرٌ وَعَطَايَا وَمَوَاهِبُ تَمُنُّ بِهَا عَلَيَّ مَنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ، وَتَمْنَعُهَا مَنْ لَمْ تَسْقُ لَهٗ الْعِنَايَةَ مِنْكَ، وَهَآ أَنَا ذَا عُبَيْدِكَ الْفَقِيرُ إِلَيْكَ الْمُؤْمِلُ قَصْدَكَ وَمَعْرُوفَكَ، فَإِنْ كُنْتُ يَا مَوْلَايَ تَقَعَّلْتُ فِي هٰذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَعَدَّتْ عَلَيْهِ يَعَانِدُوهُ مِنْ عَطْفِكَ قَصَلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ وَآلِ مُحَمَّدٍ الطَّاهِرِينَ الطَّاهِرِينَ الْخَيْرِينَ الْفَاضِلِينَ، وَجَدْتُ عَلَيَّ يَطُورِكَ وَمَعْرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَصَلَّى اللّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَإِلَيْهِ الطَّاهِرِينَ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا إِنَّ اللّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللّهُمَّ إِنِّي أَدْعُوكَ كَمَا أَمَرْتَ فَاسْتَجِبْ لِي كَمَا وَعَدْتَ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. معبود من، در این شب روی آوردند به سوی تو روی آوردندگان و قصد تو کردند قصدکنندگان و فضل و احسانت را آرزو کردند جویندگان، از سوی تو در این شب نسیم های رحمت و هدایا و عطا ها و مواهبی است که به هرکس از بندگان بخواهی عطا می کنی و از هرکس که پیشینه عنایتت شامل حال او نگشته باز می داری، هم اینک من این بنده کوچک تو، نیازمند به تو، احسان و نیکی ات را آرزومندم، چنانچه ای مولای من در جایگاهی که در این شب بر یکی از بندگان عطا کردی و بر او به بهره ای از محبتت بازگشتی، پس بر محمد و خاندان محمد که پاکان و پاکیزگان و نیکوکاران و برترین درود فرست و از نعمت و نیکی ات بر من ببخش ای پروردگار جهانیان و درود خدا و سلام بسیار بر محمد خاتم پیامبران و خاندان پاکش باد، همانا خداوند ستوده و بزرگوار است. خدایا! تو را می خوانم آن چنان که فرمان دادی، پس دعایم را به اجابت برسان همانطورکه وعده فرمودی که تو هرگز از وعده خویش تخلف نکنی.

این دعایی است که در سحر ها در پی «نماز شفع» خوانده می شود.

دوازدهم: پس از هر دو رکعت از نماز شی و شفع و بعد از دعا های وتر، «دعایی» را که شیخ طوسی و سید ابن طاووس نقل کرده اند بخوان.

سیزدهم: بنده خداوند سجده ها و دعا هایی را که رسول خدا(ص) روایت شده بجا آورد از جمله روایتی است که شیخ از حماد بی عیسی از ابان بن تغلب روایت کرده که گفت: امام صادق(ع) فرمودند: شب نیمه شعبانی فرا رسید، رسول خدا(ص) در آن شب در خانه عایشه بود، چون شب به نیمه رسید از بستر خود برای عبادت برخاستند، هنگامی که عایشه بیدار شد، دریافت که پیامبر از خوابگاه خویش بیرون رفته، وی را همچون اغلب زنان وسوسه گرفت، گمان کرد آن حضرت نزد همسر دیگری از همسرانش رفته؛ از جای برخاست و چادرش را بر خود پیچید و سوگند به خدا که چادر او از ابریشم و کتان نبود، تارش از مو و پودش از کرک شتر مایه داشت، حجره به حجره در حجره های زنان رسول خدا جستجو می کرد، در این میان که در جستجوی آن حضرت بود، ناگهان نگاهش به رسول خدا(ص) افتاد که مانند جامه ای بر زمین چسبیده و در حال سجده است، به نزدیک آن حضرت رفت، شنید در سجده اش می گوید: سَجَدَ لَكَ سَوَادِي وَخِيَالِي، وَ أَمَنْ يَكُ فَوَادِي، هَذِهِ يَدَايَ وَمَا جَتَيْتُهُ عَلَيَّ تَقْسِي، يَا عَظِيمُ تُرْجِي لِكُلِّ عَظِيمٍ عَفْرَ لِي الْعَظِيمِ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ الْعَظِيمَ إِلَّا الرَّبُّ الْعَظِيمُ. همه هستی و اندیشه ام برای سجده کرد و دلم به تو ایمان آورد، این است دستانم و آنچه بر خود جنایت کردم ای بزرگی که برای هر کار بزرگی به او امید است، از من گناه بزرگ را بیامرز، زیرا گناه بزرگ را جز پروردگار بزرگ نمی آمرزد.

سپس سر مبارک خویش را از سجده برداشت و دوباره به سجده برگشت، عایشه شنید که آن حضرت می گوید: أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّتِي أَضَاءَتْ لَهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُونَ، وَالْكَشَفَتْ لَهَا الظُّلُمَاتُ، وَصَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ مِنْ فَجْأَةٍ تَقِيمُكَ، وَمِنْ تَحْوِيلِ عَافِيَتِكَ، وَمِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ. اللّهُمَّ ارْزُقْنِي قَلْبًا تَقِيًّا وَنَفْسًا تَقِيًّا وَمِنْ الشَّرِكِ بَرِيئًا لَكَافِرًا وَلَا شَقِيًّا. پناه می آورم به نور ذات که آسمان ها و زمین ها برای آن روشن شد و تاریکی ها با آن برطرف گشت و با آن کار گذشتگان و آیندگان اصلاح شد، از فرا رسیدن عذاب نابهنگامت و از دگرگونی عافیت و از نبود شدن نعمت. خدایا! دل باتقوا و صفا یافته و بیزار از شرک، نه کافر و بدبخت، روزی من گردان.

سپس دو طرف روی خود را بر خاک نهاد و گفت: عَقَرْتُ وَجْهِي فِي التُّرَابِ وَحَقَّ لِي أَنْ أَسْجُدَ لَكَ. روی خویش را به خاک ساییدم و مرا سزااست که تو را سجده کنم.

آنگاه که رسول خدا(ص) خواست به اطاق برگردد، عایشه با شتاب به جانب بستر خویش رفت و هنگامی که رسول خدا(ص) به خوابگاه خویش آمد، شنید که عایشه بلند نفس می زند؛ فرمود: این نفس بلند زدن چیست؟ آیا ندانستی که امشب چه شبی است؟ این شب نیمه شعبان است که در آن روزی ها تقسیم می شود و زمان مرگ اشخاص ثبت می گردد و نام کسانی که باید

به حج بروند نوشته می شود، به درستی که خدای تعالی می آمرزد از میان خلق خود بیش از عدد موهای بُزهای قبیله کلب را و در این شب خدای تعالی فرشتگان را از عالم بالا به سوی مکه در زمین می فرستد.

چهاردهم: نماز «جناب جعفر طیار» را به جا آورد، چنان که شیخ از امام رضا(ع) روایت کرده.

پانزدهم: نمازهای این شب را بخواند که بسیار است، از جمله نمازی است که ابویحیی صنعانی از امام باقر و امام صادق(ع) روایت کرده و همچنین سی نفر از کسانی که مورد اطمینان و اعتماد هستند از آن دو بزرگوار روایت کرده اند: هرگاه شب نیمه شعبان فرا رسید چهار رکعت نماز بخوان به این ترتیب که در هر رکعت سوره «حمد» و پس از آن «صدمرتبه» سوره «توحید» و، چون فارغ شدی بگو: اللَّهُمَّ إِنِّي إِلَيْكَ فَقِيرٌ، وَمِنْ عَذَابِكَ خَائِفٌ مُسْتَجِيرٌ. اللَّهُمَّ لَأُثْبِلَنَّ اسْمِي، وَلَأُتَغَيَّرَ جِسْمِي، وَلَأُتَجَهَّدَ بِلَائِي، وَلَأُثْمِتَ يَیُّ أُعْدَائِي، أُعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ عِقَابِكَ، وَأُعُوذُ بِرَحْمَتِكَ مِنْ عَذَابِكَ، وَأُعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأُعُوذُ بِكَ مِنْكَ، جَلَّ ثَنَاؤُكَ أَنْتَ كَمَا أُثْبِتُ عَلَى تَفْسِكَ وَقَوْكَ مَا يَقُولُ الْقَائِلُونَ. خدایا! نیازمند به توأم و از عذابت بیمناک و به تو پناهنده ام، خدایا! نامم را از گروه بندگان به گروهی دیگر تبدیل مکن، جسمم را تغییر مده، آزمونم را سخت مکن، دشمن شادم مساز، پناه می آورم به گذشتت از مجازات و به رحمتت از عذاب و به خشنودی ات از خشم و به تو از تو، ثنایت بس بزرگ است، تو چنانی که خود بر خویش ثنا کردی و برتر از آنچه گویندگان گویند؛ و بدان که برای خواندن «صد رکعت» نماز در این شب به این ترتیب که: در هر رکعت سوره «حمد» «یک مرتبه» و سوره «توحید» «ده مرتبه»، برتری و مزیت بسیار وارد شده، و در اعمال ماه رجب دستورالعمل «شش رکعت» نماز در این شب با سوره های «حمد» و «یس» و «تبارک» و سوره «توحید» گذشت.

۴ ذکر توصیه شده شب نیمه شعبان

«سُبْحَانَ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» صد مرتبه از توصیه شده ترین اذکار برای شب میلاد حضرت مهدی(عج) است. اعمال روز نیمه شعبان:

در روز نیمه شعبان هم مستحب است، زیارت آن حضرت در هر زمان و مکان و در هر جا و دعا برای تعجیل ظهور. به خصوص تاکید شده به زیارت ایشان در سرداب سامراء و دعا برای ظهور آن حضرت که فرمانروائیش مسلم است که زمین را پر از عدل و داد کند، چنانچه پر شده باشد از ستم و بیدادگری.

منابع:

کتاب مفاتیح الجنان و کتاب المراقبات ص ۱۹۲ و ۱۹۳